

Vernieuwende doop

Lezing uit de profeten: Jesaja 48:12-22.

Lezing uit de apostolische brieven: Romeinen 6:1-14.

Geliefde gemeente,

Vorige week zondag was ik te gast bij een doopdienst. Het was in de gecombineerde middagdienst van een christelijke gereformeerde en een gereformeerd-vrijgemaakte gemeente. Dat is in deze tijden op zich al spannend, zeker nu de synode van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt ruim een maand geleden heeft besloten dat per direct alle ambten in de kerk open mogen voor vrouwen. In Canada kwam de International Conference of Reformed Churches (ICRC) bijeen. Daarin zitten beide kerken. Dat was in de plaats Jordan, *nomen est omen*. Ze kregen per ommegaande een schorsing aan de broek.

U vraagt zich misschien af: we zijn hier een onderdeel van de Protestantse Kerk, wij kunnen ons dat soort scherpslijperij niet meer veroorloven. Wat hebben wij met die ICRC te maken? Nou niks. Maar een kinderdoopdienst waarin christelijk-gereformeerden en vrijgemaakt-gereformeerden samenkomen is toch wel interessant. In het éne kerkverband is altijd veel werk gemaakt van het persoonlijke geloof en de doorleefdheid van de levensverandering door het geloof, noem het bekering of wedergeboorte, en in het andere kerkverband is altijd veel werk gemaakt van het verbond en de belofte van God.

Dus de één zei tegen de ander: jullie zitten veel te veel te kijken naar de individuele christen, naar diens gevorderdheid op de weg van het geloof. Zo word je teruggeworpen op je zelf, jullie doen te kort aan het objectieve werk van God, aan Gods verbond en zijn belofte. We bouwen niet op ons geloof, maar op wat God heeft gedaan in en door Jezus Christus.

En de ander zei tegen de één: jullie zijn zo zeker van Gods verbond en van zijn belofte, dat je er maar vanuit gaat dat ieder die bij een gemeente van God hoort, door gedoopt te zijn, ook in het geloof staat. Zo doe je te kort aan de subjectieve kant van het geloof, namelijk dat geloof geen erfgoed is, dat je geen christen bent omdat je ouders het waren, maar dat het altijd ook weer vraagt om een persoonlijke toeëigening.

Nou, zo ver liggen dit soort vragen niet bij ons vandaan, zeker niet als het om de doop gaat. Bijvoorbeeld in het gesprek tussen evangelische gemeenten en gevestigde kerken over volwassendoop en kinderdoop. Namelijk: hoe is de verhouding tussen Gods verbond, Gods initiatief en ons geloof, ons antwoord op de belofte van het Evangelie.

Zoals het tegenwoordig gaat, we proberen oude gedachten en oude formuleringen dichterbij de mensen te brengen, en gaan ze dan vertalen in 'begrijpelijke taal'. Ik was benieuwd welke teksten en doopvragen er inmiddels zouden klinken in een gecombineerde doopdienst, zoals net omschreven. Gelukkig was het sober en klonken er stukjes Bijbel. Het moest lijken op klassiek, maar tegelijk ook weer niet. Het was serieus, maar soms ook nogal popi. Kortom van alles wat. Maar ik geef toe: we doen in alle kerken maar een beetje ons best.

Thuis lag ik te denken: als ik nu die eerste klassieke doopvraag aan ouders zou herformuleren, hoe zou ik het dan doen? Het eerste van die vraag is het moeilijkste. Ben je ervan overtuigd, dat onze kinderen, dus ook jullie kindje, met hun geboorte deel zijn gaan uitmaken van een geschonden en gebroken wereld, hoe gaaf en mooi jullie kindje nu misschien ook is?

Daar begint het al. Hoe zeg je dat in woorden van vandaag: "in zonde ontvangen en geboren en daarom onderworpen aan velerlei ellende, ja aan het eeuwige oordeel van God"? Wow.

Toch is – in de christelijke visie – zonde, gebrokenheid, ellende, dood de achtergrond van elke doop. Het leven als fout drama, losgescheurd van de wortel en de bron die God is. Iets om achter je te laten. Iets om doorheen te gaan. Viezigheid om af te spoelen. Een oude wereld om los te laten, een nieuwe wereld om binnen te gaan.

Hoe zeg je dat, bij een gaaf en onschuldig kindje? En zeg je dat ook zo, bij een geschonden en zwaar gehandicapt kindje of bij een kindje dat in de moederschoot nog leefde, maar daarna niet meer?

Dus die vraag is een uitnodiging aan ons allemaal, als hele gemeente, rondom zo'n doop, hoe feestelijk het ook is, om steeds uit onze eigen - mogelijk vredige en veilige - *bubble* te stappen en om ons heen te kijken en inderdaad te zeggen: ja we zijn er van overtuigd dat deze wereld en hoe we er op vele manieren mee omgaan en hoe we met elkaar omgaan, en hoe we met onszelf omgaan, niet is wat het zou kunnen zijn en wat het zou moeten zijn. Het is niet wat wij begrepen hebben dat God er mee voor heeft. Dus vallend onder het oordeel van God.

Dat betekent: elke doop voert ons tot realisme. Zo is het leven. Zo is de wereld. Ook getekend door wat in de bijbel zonde heet, vruchteloosheid.

Maar dan gaat die vraag verder: ben je er ook van overtuigd, dat onze kinderen, als we zelf christen zijn, dus ook jullie kindje, omdat het deel uitmaakt van jullie gezin en daarmee deel uitmaakt van de gemeente van Christus, gedoopt hoort te wezen?

Opeens is de uitdrukking 'onze kinderen' van kleur veranderd, hoort u wel. Het feit dat 'onze kinderen' - van wie en waar dan ook - geboren worden in een niet-perfecte wereld, dat is – los van de bewoordingen – nog wel invoelbaar. Maar nu zijn 'onze kinderen' in het tweede deel van die vraag opeens: kinderen

van christelijke ouders of van christelijke opvoeders. Dus de doop maakt scheiding, zo lijkt het. Heeft God dan niks met de kindertjes van niet-gelovende, niet-christelijke ouders?

Ik denk niet dat je dat kunt zeggen. *God moves in mysterious ways*. Gods wegen zijn niet onze wegen. Gods gedachten zijn niet onze gedachten. Er is een inclusie die heel anders werkt dan via het terecht komen en opgevoed worden in een gelovige omgeving. Dat je toch bereikt wordt door het Evangelie en dat het je raakt en dat je tot geloof komt, en dat je dan zelf vraagt: daar is water, mag ik gedoopt worden, mag ik intreden, mag ik er bij horen, dat gebeurt ook. In die zin kennen we in de kerk uiteraard ook de doop op geloof! Dus als je zelf nog nooit gedoopt was, maar je wilt het wel: laten we praten. Dan komt er vast dat moment dat je het lijfelijk zult mogen voelen, in een bijzonder ritueel, een sacrament noemen we dat op grond van het oude kerklating, een geheimnisvolle handeling, een symbolische of een reële onderdompeling, als teken en zegel van Gods verbond, ook voor jou.

Maar feit is, dat in de Bijbel naar mensen niet alleen gekeken wordt als naar individuen. Kinderen hebben ouders, en als het goed is, leven zij in een gemeenschap, we noemen dat een gezin, of een familie, of een huishouden. Kleine kinderen worden – als het goed is – door volwassenen voor hun rekening genomen: hun ouders. Of door anderen, als zij er niet meer zijn, of het niet kunnen of het af laten weten.

Een kind van een gelovige ouder, van een gelovige opvoeder, of omgekeerd een gelovige ouder, een gelovige opvoeder mag ervan overtuigd zijn, dat het kind dat je wilt inwijden in de geheimen van het geloof, dat het kind dat je wilt binnenbrengen in de wereld van God, dat dat volop hoort bij de gemeente, bij het volk van God, en dus het teken en zegel van Gods verbond en beloften mag dragen. Dat heeft niks met dwang of met indoctrinatie te maken. Dan zeggen er mensen:

we laten ze vrij, dus we laten ze niet dopen, ze moeten zelf maar kiezen later. Ach – denk ik dan - dat moeten ze toch, ook als ze wel gedoopt worden. Maar je zegt toch ook niet als je een school moet uitkiezen, of als je ze meeneemt naar je familie: ze moeten later maar kijken of ze willen leren of dat ze met opa en oma willen omgaan.

Welnu, daar gaat het allemaal over in de tekst van Paulus in Romeinen 6. De doop bevestigt jouw verbondenheid met Christus. In de eerste hoofdstukken van de brief aan de Romeinen heeft hij uiteengezet dat alles van Gods heil en Gods genade vastzit aan wat Hij zelf in en door Jezus tot stand heeft gebracht en heeft gegeven. In vers 10 van Romeinen 6 zegt Paulus het nog een keer: Jezus is gestorven – aan het kruis op Golgota – om een einde te maken aan de zonde, voor eens en voor altijd, en nu Hij leeft – door zijn opstanding – leeft Hij voor God. En daarin worden wij opgenomen. De *turning point* is niet ons geloof, maar ligt op Golgota, toen Jezus riep: "Het is volbracht". Dat is de wending die God zelf op een voor ons ondoorgrondelijke wijze aanbracht in de wereld. Wij kunnen er wel het nodige over zeggen. Dan spreken we over 'verzoening' en over 'de straf die hij op zich nam', en we gebruiken – de Bijbel nasprekend – andere aanduidingen, maar de ratio snappen, waarom het zo ging en zo moest... wie het precies weet, mag het zeggen. Paulus zegt (vers 6): "Immers, wij weten dat ons oude bestaan met hem gekruisigd is, omdat er een einde moest komen aan ons zondig leven, we mochten niet langer slaven van de zonde zijn." Ja, het moest uit zijn met de macht en de doem van de zonde, van de gebrokenheid, van de geschondenheid. Als je betaald hebt, sta je niet meer in de schuld en ben je vrij om een nieuw leven te beginnen. En dat heeft Jezus gedaan, voor ons. En precies daarin word je meegenomen, als je wordt gedoopt. Symbolisch of reëel ondergedompeld in het water. Er in, kopje onder, maar ook weer er uit, gereinigd om op te staan aan de andere oever van

de Rode Zee, aan de andere oever van de Jordaan, op weg naar het beloofde land. Bevrijd van de macht en de doem van de zonde en de dood, vastgemaakt aan een nieuw leven.

Daar kun je toch alleen maar ja op zeggen en het beamen met je manier van leven? Het is onbestaanbaar dat je Gods genade aan je laat gebeuren, en dan onveranderd blijft. Nee, God heeft gesproken en het lijfelijk aan je 'betekend en verzegeld': ik heb jou bij je naam geroepen, jij bent Mijn. Dat is niet: ha ha, nu heb ik jou in mijn greep, maar het is: lief mensankind, hoe het ook gegaan is, wij zijn elkaar tegengekomen, en ik verklaar bij dezen, dat ik voor jou wil instaan met mijn genade, met mijn verbond en dat mijn beloften er zijn ook voor jou.

Dan kan het niet anders, zegt Paulus, of je gaat met andere ogen kijken naar je zelf. Vers 13: "denk aan uzelf als aan levenden, die uit de dood zijn opgewekt". Kun je je het voorstellen: dat je opstaat uit de verlamming, uit de verslaving, uit de zinloosheid, uit de angst en uit de eigzinnigheid, en dat je tot nieuw leven komt, dat je opbloeit als een geliefd kind van God, en dat je je zelf stelt in dienst van God als werktuig voor de gerechtigheid, zoals Paulus dat zegt.

Gedoopte christen: welkom in het nieuwe leven, door, en uit, en tot eer van God.

Amen

Lied: Gezang 834 ('Vernieuw Gij mij')

Preek gehouden in de morgendienst in de Woudtse kerk, 23 juli 2017, vijfde zondag van de zomer

